

СТАНОВИЩЕ

*от проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова (ИИИЗк – БАН, НБУ)
проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство*

за дисертационния труд на

ВЪЛЧАН МАРИНОВ ВЪЛЧАНОВ

докторант на самостоятелна подготовка, НМА „Проф. Панчо Владигеров“

на тема

„Произведения за обой от избрани български композитори. Стилови особености. Технически и интерпретационни изисквания“

*за присъждане на образователната и научна степен „доктор“,
проф. направление 8.3. музикално и танцово изкуство*

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ТВОРЧЕСКАТА БИОГРАФИЯ НА ДИСЕРТАНТА

Вълчан Маринов Вълчанов (р. 1975) се е утвърдил като открояващ се и предпочитан от българските композитори изпълнител с вече повече от дведесетилетни успешни изяви. Редица творби от български творци са написани специално за него. Репертоарът му е богат и разнообразен. В рецензентските отзиви за активната му концертна дейност като солист с оркестрови формации и камерен изпълнител специално се изтъкват неговата много добра техническа артикулация и звуково многообразие. Имам отлични впечатления от много негови концертни изяви през годините, включително от интерпретацията му на редица произведения от български композитори.

Вълчан Вълчанов завършва НМУ „Любомир Пипков“ и НМА „Проф. Панчо Владигеров“ с обой (2000). Възпитаник е на Христо Късметски и проф. Георги Желязов. Израстването в професионалния му път е белязано с първи награди от национални конкурси и на конкурса на „Ямаха“ за духови инструменти (през 1997). През 2000 – 2002 специализира в Консерваторията „Клаудио Монтеверди“ в Болцано, Италия при проф. Арналдо де Феличе. От 2003 две години учи в класа на проф. Адолф Траар в Университета

за музикални и танцови изкуства в Грац, Австрия. Участвал е в майсторски класове на Давид Валтер и Гюнтер Пасин.

Свирил е с редица оркестри в Австрия, Германия, Италия, Дания, Сащ, Япония, Испания, Гърция, Южна Корея, Словения, Швеция, Норвегия и др. В периода 2003 – 2006 свири в оркестър „Рекреацион“ в Грац, Австрия. Има изяви като солист с оркестрите на БНР, КА „Софийски солисти“, Оркестъра на Държавна опера – Русе, Софийска филхармония и др. От 2008 е член на оркестъра на Софийска филхармония.

ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Темата на дисертационния труд е посветена на творчеството на българските композитори за обой. Тя е убедително въведена в увода, като е подчертано, че първите произведения за този инструмент са свързани с развитието на инструменталната култура и на изпълнителската практика у нас. В краткия исторически преглед е посочено, че обоят, както и другите духови инструменти, навлизат в музикалната ни култура с практиката на чешките капелмайстори и педагози инструменталисти. Но първите опуси, написани за обой, са творчески принос на композиторите от т.нар. второ поколение, както и на някои изявени изпълнители на този инструмент. Част от тези творби са останали в историческия архив на българската музикална култура. Професионалните постижения от средата на ХХ век нататък в обучението на този инструмент, водено от най-изявените по това време изпълнители обоисти активно стимулира изпълнителското изкуство и творчеството на българските композитори. В центъра на неговия дисертационен труд като предмет на изследване са изпълнителските проблеми в анализа на голям кръг творби от българската музика от различни творчески генерации.

Целта на труда е обстойно да се анализира предложеното авторско творчество по отношение на композиционните подходи, както и изпълнителската проблематика, което има отношение и към разширяването на репертоара за този инструмент в концертната и педагогическата практика.

Изследването се състои общо от 207 страници с включени изображения и нотни примери. Той съдържа: увод, три глави, заключение, справка за приносите на труда, библиография. Посочени са 33 източника на информация: 25 на кирилица, 8 на латиница, 6 интернет ресурса, списък с публикациите на докторанта, свързани с темата, описание на

художествено-творческата дейност на докторанта и 2 приложения – 3 интервюта и партитури на разглежаните произведения. Имайки предвид художествено-творческата насоченост на докторантурата, текстът е добре структуриран, а анализите са свързани преди всичко с интерпретационни проблеми и са илюстрирани подробно с нотни примери.

Първата глава, в която е направен кратък исторически обзор върху развитието на музикалния инструмент обой и инструменталната проблематика, свързана с него, като се изведени и конкретни технологични проблеми, има пряко отношение към централния обект на изследването – музикалното творчество. Посочените специфики са проследени в третата глава при анализа на конкретните композиторски реализации.

Следвайки този исторически подход, втората глава е посветена на развитието на изпълнителското изкуство на инструмента обой в българската музикална практика. Обзорът е прецизен, като включва и данни, които надграждат изследването на Спиро Петков „Българската школа по обой“ (2016). Както Вълчан Вълчанов посочва, този кратък исторически преглед е „само една възможност – по-скоро информативна, да се обхване толкова богата проблематика от: развитието на българската музикална култура; провеждането на специализирана педагогическа дейност в образователните институции; създаването на национално композиторско творчество“ (дисертация, с. 33). И посочва композитори от различни поколения, които създават творби за духови инструменти и налагат през годините имената си в музикалния ни живот: Парашкев Хаджиев, Любомир Пипков, Марин Големинов, Лазар Николов, Лилчо Борисов, Васил Казанджиев, Красимир Кюркчийски, Борис Карадимчев, Михаил Пеков, Милко Коларов, Марин Вълчанов, Филип Павлов и др.

Третата глава е централна за изследването. Анализирани са 9 произведения от 8 композитори: 1. Любомир Пипков „Игра“ за обой и пиано, 2. Димитър Тъпков „Sonata per oboe solo“, 3. Нева Кръстева „Sonata“ за обой и орган, 4. Марин Вълчанов „Сюита“ за соло обой и „Окинава“ из цикъла „Пиеси за Япония“ за обой и пиано, 5. Филип Павлов „Cargicio concerto“ за обой и симфоничен оркестър, 6. Ангел Котев „Вокализа“ за обой и пиано 7. Ценко Минкин „Пижо и Пендо“ – гротеска за соло обой, 8. Георги Андреев „ViolAni“ за английски рог и камерен оркестър. Тези творби са различни жанрово и особено стилистично. И тук специално ще подчертая прецизното детайлизирано разглеждане на всяка една творба в контекста на творчеството на нейния автор и спецификите в нея. Поздравявам автора за постигнатия резултат, който напълно реализира поставените задачи.

Много ценни са направените интервюта с проф. Нева Кръстева, проф. Филип Павлов и Ангел Котев (приложение 1).

Подкрепям всички посочени приносни резултати на труда. Те са свързани с осъществения анализ на творбите и техническата проблематика, заложена в конкретното авторско творчество, като са посочени практически способности и решения, свързани със сценичното им представяне. Важна е и практическата приложимост на труда в педагогическата практика. Много убедителен е приносът на дисертанта за осъществяване на първи изпълнения и звукозаписи на посветено или премиерно изпълнено от него авторско творчество. Посочени са 6 изяви от периода 2020 – 2022 с 9 произведения, три от които са световни премиери. Всички данни са подкрепени с необходимия доказателствен материал.

По темата дисертантът има публикувани 3 текста в специализирани издания.

Авторефератът изцяло и коректно резюмира дисертационния труд.

Би било полезно особено за педагогическата практика при обучението на инструмента обой след необходимата техническа и стилова редакция текстът на дисертационния труд да бъде отпечатан като самостоятелно изследване, включващо всички нотни примери, включително партитурите на разглежданите произведения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Имайки предвид темата, подходът към нея и приносите при реализацията на поставените задачи и цели, убедено предлагам да **бъде присъдена на Вълчан Маринов Вълчанов за дисертационния му труд на тема „Произведения за обой от избрани български композитори. Стилкови особености. Технически и интерпретационни изисквания“ образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.**

София, 29.02.2024

Проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова